

PRESSMEDDELANDE

Svensk Vattenkraftförenings årsmöte: Värna och utveckla den småskaliga vattenkraften

Svensk Vattenkraftförening samlades för årsmöte 6 maj 2017 i Vrigstad i Småland. Föreningen valde ny styrelse, diskuterade kommande lagförslag från regeringen och det alternativa förslag som några av de största intresseorganisationerna tagit fram.

Vidare fick medlemmarna information av SMHI om vad klimatförändringarna kan betyda för vattenflödena framöver, dessutom gladdes medlemmarna åt att elhandlare och en del myndigheter börjar förstå den småskaliga vattenkraftens bidrag till effekttillgången och nätstabilitet.

Den nya styrelsen:

Ordförande	Thomas Sandberg, Uppsala och Alsterbro
Vice ordförande	Mats Haglund, Tidaholm
Sekreterare	Rune Hallgren, Valdemarsvik
Ledamot	Christer Abrahamsson, Sävsjö
Ledamot	Viktor Falkenström, Karlstad
Ledamot	Peter Jerneld, Motala
Ledamot	Walter Johansson, Bjursås
Ledamot	Magnus Jonsson, Kalmar
Ledamot	Ulf Levein, Säffle
Ledamot	Filip Storm, Tingsryd
Ledamot	Göran Widing, Älmhult

Årsmötet antog också enhälligt ett uttalande (bifogas) om det pågående lagstiftningsarbetet. SVAF är mycket orolig inför framtiden.

- Vi förväntar oss mer av regeringen sedan den lyckades med energiöverenskommelsen. Framtiden för den småskaliga vattenkraften borde vara ljus med tanke på innehållet i överenskommelsen, men verkligheten är raka motsatsen. Nu är det dags att ändra på det. Och det är politisk vilja och politiska beslut som styr, inget annat, säger ordförande Thomas Sandberg i en kommentar till uttalandet.

Uttalande antaget vid Årsmötet, lördagen den 6 maj 2017

Värna och utveckla den småskaliga vattenkraften

Regeringen förbereder nya lagförslag som berör alla med vattenverksamhet och vars konsekvenser blir utrivning av dammar och nedläggning av vattenkraft. Samtidigt underkänner ansvariga myndigheter de särskilda rättigheter, som alltid haft rättskraft, vilket får samma effekt. Svensk Vattenkraftförening, SVAF, kräver att regering och riksdag tar fram ett annat förslag till ändringar i miljöbalken med vidhängande författningar och att ansvariga myndigheter i avvaktan på dessa gör halt i jakten på vattenkraftverk med särskilda rättigheter som urminnes hävd eller privilegiebrev. Det skulle säkerställa fortlevnad och utveckling av den småskaliga vattenkraften.

Regeringen förbereder nya lagförslag som berör alla med vattenverksamhet och vars konsekvenser blir utrivning av dammar och nedläggning av vattenkraft. Samtidigt underkänner ansvariga myndigheter de särskilda rättigheter, som alltid haft rättskraft, vilket får samma effekt. Det pågående lagstiftningsarbetet hotar dessutom utbyggnaden av vattenverk, reningsverk, utvecklingen av skogsindustrin och andra branscher som är beroende av tillgång till vatten. Till yttermera visso skulle de nu aktuella författningsförändringarna innebära en ökning av växthusgasutsläppen motsvarande 7 % av de svenska – när man

i stället skulle kunna minska dem med 7 %. Att detta strider mot den blocköverskridande energiöverenskommelsen är uppenbart.

I Sverige finns ca 1 900 småskaliga vattenkraftverk i drift (högs 10 MW effekt), dessa producerar ca 4,3 TWh/år el, vilket motsvarar 860 000 hushålls elanvändning per år (ca 5 000 kWh/år). För effekttillgången i södra Sverige är den småskaliga vattenkraften viktig, den bidrar också till nätstabiliteten.

Det finns över 40 000 forssträckor i Sverige, varav ca 5 % i dag används för utvinning av vattenkraft. De småskaliga vattenkraftverken har ett sammanlagt värde av 25 miljarder kronor och bidrar med cirka 4000 arbetstillfällen. Det samhällsekonomiska värdet av den årliga produktionen är 4 – 5 miljarder kronor utöver de kulturvärden m m dessa anläggningar ger oss.

Den småskaliga vattenkraftens produktion ökar elexporten till eller minskar elimporten från våra grannländer och minskar därför deras kolkraftproduktion. Eftersom klimatet inte känner några gränser innebär det en minskning av CO₂-utsläpp motsvarande 7 % av de svenska, en siffra som kan ökas till 14 % vid den utbyggnad av befintliga kraftverk som är möjlig. Klimatförändringarna är de största hoten mot den biologiska mångfalden och därmed mot en rik fauna och flora i vattenmiljön.

Otaliga samhällen och städer har vuxit upp kring användningen av vattenkraften sedan den började användas under medeltiden. Flera miljoner människor bor vid eller i närheten av de sjöar, dammar och vattendrag där vattennivån hålls uppe tack vare kraftverkens fördämningar. Utan dessa skulle vattenspeglarna försvinna, bryggor och båtar hamna på torra land, dricksvattenförsörjningen försvåras, översvämningar skulle bli svårare att hantera. Oräkeliga lantbruk, industrier, samhällen, byar och städer har använt den flödande kraften, först som mekanisk energi och nu som modern och lätt distribuerbar el-energi. Produktionen av el kan fördubblas utan att ändra vattenhushållningen. Merparten av de småskaliga vattenkraftverken är så kallade strömkraftverk, som inte hindrar naturliga variationer i vattenflödet.

De förslag till nya omprövningsprocesser (om villkor för driften och miljöåtgärder) som regeringen framfört saknar hitintills helt spärrar. Det gör att länsstyrelser, vattenmyndigheter m fl kan besluta om utrivning av så många kraftverk som möjligt. Den utrivning av dammar och kraftverk som myndigheterna förbereder inger stark oro genom att den skadar många vitala samhällsintressen.

Det som regeringen hitintills presenterat tillgodoser inte heller EU:s krav enligt det så kallade Vattendirektivet. Ett viktigt skäl är att grundläggande rättigheter inte är skyddade genom möjligheten att överklaga. Ett annat är att svenska myndigheter har enligt EU-kommissionen (som svar på en direkt fråga), övertolkat de krav Vattendirektivet sätter på vattenverksamheter. Detta faktum, tillsammans med att de regelförenklingar som energiöverenskommelsen kräver inte heller infrias (reglerna blir tvärtom krångliga), gör rättsosäkerheten för ägarna till de småskaliga vattenkraftverken i det närmaste total.

SVAF kräver att regeringens förslag måste utgå från att överallt där det finns vattenkraft är också vattendragen sedan medeltiden "kraftigt modifierade" och ska också klassas så. Den möjligheten finns i EU:s Vattendirektiv och ska användas. Med denna utgångspunkt blir eventuella nya driftsvillkor och miljöåtgärder åtgärder förankrade i verkligheten av idag.

Den planerade omprövningen kan inte utgå från jungfruliga vatten, som om människan inte förändrat landskapet de senaste 1 000 åren. Den måste utgå från dagens situation där vi använder det strömmande vattnet lokalt, regionalt och nationellt för elproduktion, som dricksvatten, för bevattning, i industriproduktion, för rekreation, för fiske, och inte minst ser det som en del i vårt kulturarv. Det finns många goda anledningar att värna och utveckla den småskaliga vattenkraften.

Kontakt:

Thomas Sandberg, ordförande SVAF, 072-7318650 eller thomas.sandberg@svenskvattenkraft.se

Bengt Axelsson, ordförande Smålands Vattenkraftförening, 070-6883141, bax.ptc@gmail.com

Christer Hedberg, ordförande Värmland/Dalslands Vattenkraftförening, 070-3732665, christer@gullsby.com

Johan Hillström, ordförande Västsvensk Vattenkraftförening, 070-3164050, hillstrom.bredol@gmail.com

Sven-Erik Vänneå, ordförande Hallands Vattenkraftförening, 070-1441213, kvarn.backen@yahoo.se

Bertil Trobro, Vramsåns Vänner, 070-5372566, bertil.trobro@home.se

Svensk Vattenkraftförenings är en ideell och politiskt obunden förening. Medlemmar är enskilda kraftverksägare, energibolag med egen småskalig vattenkraft, industrier med mindre vattenkraftverk, företag speciellt inriktade på småskalig vattenkraft, leverantörer, tillverkare samt personer i övrigt som stöder arbetet för den småskaliga vattenkraften och dess bidrag till Sveriges utvinning av miljövänlig och förnybar energi.